

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Kerstin Jürgenson
OÜ Jürgenson PAK
kerstin@doc.ee

Teie 13.09.2024 nr

Meie 18.09.2024 nr 2.2-9/24/2345-2

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai Teie pöördumise, milles küsite, et kas/miks on juhatuse liikme andmekaitse spetsialistiks olek välistatud ning kas selles osas on äkki ka kohtupraktikat (kui juhatuse liikmel on vastav kvalifikatsioon).

Kuna Te ei ole selgitanud täpsemalt, millised on Teie ülesanded juhatuse liikmena ning kuidas need ülesanded on dokumenteeritud huvide konflikti vältimiseks, siis kõiki asjaolusid teadmata saame selgitada, et Andmekaitse Inspeksioon on asunud seisukohale, et juhatuse liige ei saa olla üldjuhul samal ajal ka asutuse andmekaitse spetsialist (eriti olukorras, kus ettevõtte on pelgalt üks juhatuse liige või toimub ühine esindamine kõikides küsimustes). Juhatuse liikmeks olek ei ole pelgalt kanne Äriregistris, vaid selle rolli taga on samuti konkreetset ülesanded ning vastutus, mh äriliste otsuste tegemine, organisatsiooni toimivana hoidmine, toimiva finantsjuhtimissüsteemi kindlustamine, raamatupidamise korraldamine jne.

Huvide konflikti puudumine ongi tihedalt seotud nõudega, et andmekaitse spetsialist saaks tegutseda sõltumatul viisil. Konkreetset Teie näite puhul, kus te olete ettevõttes nii andmekaitse spetsialist kui juhatuse liige, siis on Äriregistris muuhulgas kirjas info, et seda osaühingut võib kõikide tehingute tegemisel esindada iga juhatuse liige. See aga siiski annab esmase aimu, et konflikt kahe ameti, juhatuse liige vs andmekaitse spetsialist, puhul on olemas.

Head kohtupraktikat siseriiklikul tasandil hetkel veel ei ole, küll aga on meil menetlusi, mis tõenäoliselt lisavad sellel teemal enam selgust. Menetluste ning avaldatud otsustega saate end hoida kursis meie kodulehel.

Selgitan, et andmekaitse spetsialisti rolli võivad täita andmetöötaja oma töötaja (täistöökoht või lisaülesanne) või andmetöötaja väline füüsiline või juriidiline isik (nt teenuslepingu alusel).

Vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 38 lõige 3 ja artikli 38 lõige 6, selleks et andmekaitseametnik saaks tegutseda sõltumatul viisil, on kehtestatud mitu kaitsemeetet:

- vastutavad töötajad ega volitatud töötajad ei tohi anda juhiseid andmekaitseametniku ülesannete täitmise kohta;
- vastutav töötaja ei tohi andmekaitseametnikku tema ülesannete täitmise eest ametist vabastada ega karistada;
- ei tohi olla huvide konflikti muude võimalike ülesannete ja kohustustega.

Andmekaitse Inspeksioon selgitab, et andmekaitseametniku muud ülesanded ja kohustused ei tohi kaasa tuua huvide konflikti. Eeskätt tähendab see, et andmekaitseametnik ei saa organisatsioonis olla sellisel ametikohal, millest tulenevalt ta peab otsustama isikuandmete töötlemise eesmärkide

ja vahendite üle.

Huvide konflikt võib tekkida organisatsioonis selliste töökohtade puhul nagu kõrgema juhtimistaseme töötajad (muuhulgas tegevjuht, tootmisjuht, finantsjuht, meditsiinivaldkonna juht, turundusjuht, personalijuht või IT-juht), kuid ka muude, organisatsioonilises struktuuris madalamal asuvate töökohtade puhul, kui nendega kaasneb otsustamine isikuandmete töötlemise eesmärkide ja vahendite üle. Samuti võib huvide konflikt tekkida juhul, kui ettevõttevälisel andmekaitseametnikul palutakse esindada vastutavat töötajat või volitatud töötajat kohtus isikuandmete kaitsega seotud küsimustes.

Oleme mitmeid kordi andmetöötlejatele muuhulgas ka rõhutanud, et kui ettevõtte/asutusel tuleb määrata andmekaitsespetsialist, siis ettevõtte/asutuse töökorraldus peaks tagama, et töötajad teaksid andmekaitsealistes küsimustes kõigepealt omaenda andmekaitsespetsialisti poole pöörduda. Ilma selleta läheb info temast mööda. Kui ettevõttes/asutuses, kus andmekaitsespetsialist on määratud, hakatakse inspeksiooni poole temast mööda minnes pöörduma, on see inspeksioonile kindel märk, et andmekaitsespetsialisti määramine sellises ettevõttes/asutuses on vaid formaalsus ja tegelikult ei ole asutuses pädevat andmekaitsespetsialisti. Asutuse/ettevõtte andmekaitsespetsialist peab olema pädev hindama kõiki asjaolusid ning võimeline jõudma järelduseni, kas andmete edastamine on õiguspärane või mitte.

Isikuandmete töötaja üldjuhendi, mis annab põhilise teadmise isikuandmete töötlemisest, leiate Andmekaitse Inspeksiooni kodulehelt: https://www.aki.ee/sites/default/files/dokumendid/isikuandmete_tootleja_uldjuhend.pdf.

Andmekaitsespetsialisti määramisest leiab informatsiooni [siit](#).

Oluline ongi märkida, et seda, kas ettevõttes on tagatud andmekaitsespetsialisti sõltumatu tegevus, peab igal juhul suutma selgitada iga konkreetne ettevõtte/asutus ise. Ei tasuks oodata järelevalvemenetlust, mis oleks muuhulgas suunatud asutuse isikuandmete rikkumise asjaolude uurimisele, sh kas AKS oli pädev ning sõltumatu oma meetmete kasutamisel või kas määratud isikut saab üldse andmekaitsespetsialistina esitleda.

Loodan, et minu selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Liina Kroonberg
jurist-konsultant
peadirektori volitusel